

2014

№ 6 (289) ВЕРЕСЕНЬ

ЛЮТАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ВІСНИК

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

ЛІТІНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО

УНІВЕРСИТЕТУ

ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ

За матеріалами

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Ключові проблеми сучасної

германської та романської філології»

№ 6 (289) березень 2014

Частина II

Засновано у жовтні 1997 року (27)

Свідоцтво про державну реєстрацію:

серія КВ № 14441-34121П

видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку

наукових фахових видань України

(філологічні науки)

Постанова президії ВАК України від 18.11.09 № 1-05/5

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних

«Україніка наукова» (угода про інформаційну співпрацю

№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради

Літінського національного університету імені Тараса Шевченка

(протокол № 8 від 28 березня 2014 року)

Виходить двічі на місяць

Krysalo O. V. "Frame" transformation of the play "The cripple of Inishmaan" by Martin McDonagh in Ukrainian translation

The publication contains the analysis of one of the main problems of professionals, who translate drama works – translation of the sphere which accompanies the main text of the play (speech of the characters, their utterances: dialogues, monologues, lines), and which is one of a few possibilities for the author to express the opinion about the characters, their behavior, motives of their actions and deeds. The article deals with the transformations, which take place within the frame components of the play by famous modern Irish playwright Martin McDonagh "The Cripple of Inishmaan" in translation into the Ukrainian language. Among all frame components of the play, which belongs to the trilogy about the Aran Islands, (name of the author, name of the play, the title and subtitle, dedication, epigraph, author's introduction, notes, epilogue), special attention is paid to the analysis of the name of the playwright, name of the play and a list of characters. Both names of the author, proper name in the title, names of the characters possess bright national coloring: the names are of Irish origin, proper name is the name of a small Irish island, where the action takes place. The results of the investigation caused the following conclusion: linguocultural meaning, enclosed in the frame components of the drama text in the authentic variant of the play (in particular, the emphasis of belonging to Irish nation), is greatly transformed in the translation into Ukrainian, that, beyond a doubt, influence a pragmatic impact of the drama text over Ukrainian reader.

Key words: frame of the play, name of playwright, title, list of characters, linguocultural meaning.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2014 р.

Прийнято до друку 31.05.2014 р.

Рецензент – д. філол. н., проф. Мойсієнко В. М.

УДК 81'25

Ю. Г. Стежко

**ОСОБЛИВОСТІ УТВОРЕННЯ, ОБІГУ ТА ПЕРЕКЛАДУ
АНГЛІЙСЬКИХ СКОРОЧЕНЬ**

Міжнародне співробітництво, реалізація спільних наукових та економічних проєктів актуалізують лінгвістичні дослідження з проблеми інтернаціоналізації скорочень. Прийоми скорочування як економії письма відомі ще з давніх давен, однак особливо інтенсивно їх почали застосовувати в останньому столітті під впливом інформаційного насичення усіх сфер буття людини. Назагал скорочення цілком обґрунтовано називають відбитком епохи.

Промізки багатоконпонентні обороти, складні слова замінюються економічними лексичними елементами – скороченнями. Скорочення є найбільш динамічними елементами лексики та водночас не найскладнішими в перекладі. Спрощуючи мову, ми звужуємо і можливість оскінення дійсності. Додаткових труднощів додає і неминує записання їх словникової фіксації.

Специфіка мови скорочень полягає в намаганнях уніфікації значень лексичних одиниць як відображення феноменів дійсності в різних мовах. Тож складність та актуальність проблеми перекладу скорочень і позкеноє піднесення до неї інтерес лінгвістів.

Проблемою такого специфічного феномену мови як скорочення опікуються як вітчизняні лінгвісти, так і мовознавці Росії, Білорусії, С. Балонєва, Л. Верба, Є. Волошин, Л. Глуховцева, В. Гончаров, А. Гуманян, Н. Дюканова, О. Єнікеєва, В. Карабан, К. Мєвкєвська, Т. Мірам, О. Михайлова, В. Нікішина, К. Тарасюк, І. Шевченко, С. Яворська, розробки яких прямо або опосередковано стали істотним внеском у розв'язання проблеми перекладу скорочень та почали лягти в основу нашого дослідження. Окрім того, в нашій літературі на основі матеріалу ми широко використовували новітнікові літературу.

Однак насичення мови скороченнями нинішнього часу носіє новими аспектами, дає нам нові факти, котрі потребують свого прикладного вивчення. Наразі це обумовлює актуальність досліджень утворення, класифікації та методики перекладу англійських скорочень на українську мову, що і є метою нашої розвідки.

Будь-який переклад є комплексним процесом, який включає не тільки безпосередньо просту заміну однієї лексичної одиниці іншою, скільки врахування варіативності мови, обумовленої лінгвокультурними та етнопсихологічними особливостями нації.

Наразі лінгвістична проблема ажикку та перекладу аббревіації і скорочень постає проблемою забезпечення єдності форми та змісту, зв'язку звучання, значення та структури, написання. Саме ним пояснюються розбіжності та навіть суперечливості в багатьох методиках розшифрування скорочень як процесу встановлення значення корелата в конкретному контексті та перекладу скорочень лексичних елементів.

Скорочення характеризуються різноманітністю формоворочості, і в сучасному лінгвістичному дискурсі не досягнуто єдиної думки в дефініції. З цього розмаїття позиції нам імпонує вчення скорочень В. Нікішиною: "Скорочення – це такий спосіб словотвору, суть якого складається у відіканні частини основи, що або збігається зі словом, або являє собою словосполучення, об'єднане загальним змістом. Скорочуватися можуть будь-які фрагменти слова, незалежно від морфемних границь" [1]. Тобто скорочення від свого корелата вирізняється лише формою при збіганні за змістом.

За способом утворення скорочень та їх ужитку існують різні відходи. Одним із них є поділ скорочень на ініціалізми та акроніми, визнання хоч незначної але все ж таки відмінності між ними, відмінності передусім у вимові. Так, скорочення-ініціалізми (ініціальна аббревіатура) вимовляються по літерам, а акроніми вимовляються як повноправне слово за усіма нормами звукової системи мови. Наразі під акронімом мається на увазі таке скорочення, фонетична структура якого співпадає з фонетичною структурою загальноживаних слів. А аббревіація становить таку лексичну одиницю, за якою значення проявляється через певним чином організованим звуковим комплексом літер. Однак такий поділ визнається доволі умовним, позаяк за умов особливої суспільної значимості чи широкого вжитку аббревіація може втратити свою первісну форму. Так, скажімо, В. Нікішина пише, що „аббревіатури називають також акронімами” [1].

Дещо інше бачення класифікації вказує Н. Дюканова. „Ініціалізми, – пише вона, – це скорочені слова, які поділяються на акроніми і аббревіації... Ініціалізми містять у собі переважно приголосні і вимовляються як окремі літери англійського алфавіту: IMF – International Monetary Fund (Міжнародний валютний фонд)” [2, с. 102]. В такому випадку під ініціалізмами варто розуміти аббревіації. Щодо акронімів, то вони являють собою такий „набір літер”, який „вимовляється як слово, а не окремі літери за всіма правилами читання в англійській мові” [там само].

І, зрештою, не можна оминути увагою ще одне положення, яке свідчить про бачення способу класифікації Н. Дюкановою. „Залежно від особливостей їх (складноскорочених слів – авт.) вимови, – пише вона, – їх ділять на ініціалізми та скорочення” [там само]. Таким чином, останнє положення дещо не узгоджується із наведеною вище її ж думкою.

Для повноти уявлень про класифікацію скорочень наведемо ще одне висловлювання, яке свідчить про співпадіння думок. „Якщо скорочена письмова форма пишеться та читається як звичайне англійське слово, то сформоване у такий спосіб слово називається акронім. Акроніми утворюються з початкових літер слів, що входять у словосполучення, об'єднане загальним змістом. Наприклад: NATO – the North Atlantic Treaty Organization” [3, с. 11]. „Аббревіатура – скорочення, яке вимовляється по буквам: PC [pi: si:] – Personal Computer” [3, с. 9]. Щодо визначення скорочень, то, за О. Михайловою та К. Тарасюк, „скорочення – це такий спосіб словотвору, суть якого складається у відсіканні частини основи, що або збігається зі словом, або являє собою словосполучення, об'єднане загальним змістом” [3, с. 4].

Можна було б продовжити аналіз дефініцій англійської терміносистеми, однак із уже наведених дитувань можна дійти висновку, що розбіжності стосуються лише визначення ініціалізмів та скорочень, а щодо розуміння акронімів та аббревіацій думки дослідників співпадають бодай в головному. Тож із наведеного аналізу визначень можна дійти висновку, що аббревіації, акроніми співвідносяться із поняттям